

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

VÝBOR REGIONŮ

131. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR A ZAHÁJENÍ EVROPSKÉHO TÝDNE REGIONŮ A MĚST, 8. 10. 2018–10. 10. 2018**Usnesení Evropského výboru regionů Hospodářské politiky eurozóny a roční analýza růstu na rok 2019**

(2018/C 461/01)

předkládají politické skupiny ELS, SES, ALDE, EA a EKR

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

- s ohledem na sdělení Komise Roční analýza růstu na rok 2018 ⁽¹⁾ a na evropský semestr 2018;
- s ohledem na své usnesení ze dne 11. října 2017 o evropském semestru 2017 a roční analýze růstu na rok 2018 a na své usnesení ze dne 1. února 2018 o roční analýze růstu na rok 2018 vypracované Evropskou komisí;
- s ohledem na usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. října 2017 o hospodářských politikách eurozóny ⁽²⁾ a ze dne 14. března 2018 o roční analýze růstu na rok 2018;

1. konstatuje, že tempo strukturálních reforem s významem pro EU měřené mírou uskutečňování doporučení pro jednotlivé země ⁽³⁾ je v celé EU obecně vzato pomalé a nevyrovnané. Zdůrazňuje, že reformy musí být realizovány ve všech členských státech, aby se podpořila konkurenceschopnost a růst a aby se posílila hospodářská, sociální a územní soudržnost a hospodářská konvergence a rovněž odolnost vůči vnějším otřesům, což má zásadní význam pro stabilitu eurozóny. Upozorňuje na to, že za hlavní faktory přispívající k neuspokojivému naplňování doporučení pro jednotlivé země ⁽⁴⁾ je obecně považována především nedostatečná angažovanost jednotlivých států a částečně také nedostačující administrativní a institucionální kapacita;

⁽¹⁾ COM(2017) 690 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0418&language=CS&ring=A8-2017-0310>.

⁽³⁾ Sdělení Komise o doporučeních pro jednotlivé země na rok 2018, s. 3, (<https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2018-european-semester-country-specific-recommendation-commission-recommendation-communication-en.pdf>); viz také Komisí provedené posouzení dopadů v souvislosti s návrhem týkajícím se programu na podporu reforem <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-310-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

⁽⁴⁾ Viz s. 23–26 posouzení dopadů, které je uvedeno v předcházející poznámce pod čarou.

2. bere na vědomí, že výrazně vzrostl počet doporučení pro jednotlivé země, která jsou přímo určená místním a regionálním orgánům (36 % v roce 2018 oproti 24 % v roce 2017) ⁽⁵⁾. Poukazuje rovněž na to, že vezmou-li se v úvahu ta doporučení pro jednotlivé země, která zahrnují místní a regionální orgány, a to i nepřímo, a doporučení pro jednotlivé země, která tyto orgány sice nezahrnují, ale mají územní dopad, pak tvoří doporučení týkající se jednotlivých území 83 % všech doporučení pro jednotlivé země (oproti 76 % v roce 2017);
3. konstatuje, že u 48 % ze 124 konkrétních doporučení, která jsou v roce 2018 určená místním a regionálním orgánům a/nebo se týkají problémů souvisejících s územními rozdíly, se opakuje to, co již bylo řečeno v roce 2015. Vítá proto víceleté vyhodnocení provádění doporučení pro jednotlivé země uskutečněné Evropskou komisí, podle kterého bylo dosaženo alespoň nějakého pokroku u více než dvou třetin doporučení pro jednotlivé země, jež byla vydána od zahájení evropského semestru v roce 2011 ⁽⁶⁾. Vyjadřuje však politování nad tím, že stále nejsou dostatečně transparentní kritéria, na kterých je toto vyhodnocení založeno;
4. zdůrazňuje, že je nezbytné sladit evropský semestr s dlouhodobou strategií EU provádějící na úrovni EU Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Přejede na nový evropský strategický rámec navazující na strategii Evropa 2020 by byl vhodným okamžikem pro zreformování řízení evropského semestru;
5. důrazně trvá na tom, že by se měla doporučení pro jednotlivé země výslovně zabývat územními výzvami a úlohou místních a regionálních orgánů při jejich identifikování a překonávání, přičemž výzvy týkající se jednotlivých území a budoucí scénáře je třeba výslovně analyzovat a řešit v roční analýze růstu a zprávách o jednotlivých zemích a měly by se promítnout do národních programů reforem;
6. zdůrazňuje, že je nutné zajistit, aby byl evropský semestr zcela v souladu s cílem hospodářské, sociální a územní soudržnosti zakotveným ve Smlouvě o Evropské unii, a navrhuje, aby doporučení pro jednotlivé země věnovala pozornost víceletým výzvám členských států v oblasti soudržnosti;
7. je potěšen tím, že se evropský semestr zaměřuje na evropský pilíř sociálních práv, a zdůrazňuje, že 45 % doporučení pro jednotlivé země na rok 2018 přiznává úlohu místním a regionálním orgánům a/nebo upozorňuje na výzvy související s územními rozdíly v oblasti sociálních práv ⁽⁷⁾;
8. opakuje, že zapojení místních a regionálních orgánů jakožto partnerů v rámci plánování a provádění evropského semestru společně s přijetím mechanismů víceúrovňové správy a strukturovanou, stálou a výslovně uznanou úlohou místních a regionálních orgánů by výrazně posílilo angažovanost jednotlivých států, pokud jde o doporučení pro jednotlivé země. Zdůrazňuje, že takové zapojení je ještě důležitější v kontextu těsnějšího provázání politiky soudržnosti a evropského semestru v rámci VFR na období 2021–2027 a případného přijetí programu na podporu reforem, který by byl rovněž řízen v rámci evropského semestru;
9. poukazuje proto na to, že je naléhavě nutné zajistit lepší koordinaci a součinnost mezi procesem evropského semestru a přístupem sdíleného řízení a decentralizovanou povahou fondů ESI. Opakuje svůj návrh, aby EU přijala kodex chování pro zapojení místních a regionálních orgánů do evropského semestru ⁽⁸⁾, přičemž zdůrazňuje, že takový návrh je v souladu se zásadou subsidiarity a stávajícím rozdělením pravomocí a kompetencí mezi různé úrovně správy v rámci členských států. Konstatuje, že v tomto kodexu by měly být zohledněny relevantní zkušenosti s evropským kodexem chování pro partnerskou spolupráci v rámci ESI fondů politiky soudržnosti ⁽⁹⁾ a také stávající osvědčené postupy z některých zemí pro rozsáhlé zapojení místních a regionálních orgánů do semestru;
10. vítá „důrazné“ doporučení vydané pracovní skupinou EU pro subsidiaritu, „že by se členské státy měly řídit pokyny, které Komise vydala na podporu výraznějšího zapojení a angažovanosti při naplňování doporučení pro jednotlivé země, a to s ohledem na skutečnost, že [...] hospodářské reformy [...] mohou mít dopad na veškeré úrovně správy [...]. Toto zapojení by mělo jít nad rámec orgánů na celostátní úrovni a zahrnout i místní a regionální orgány, sociální partnery a obecně občanskou společnost ⁽¹⁰⁾“;

⁽⁵⁾ http://portal.cor.europa.eu/europe2020/Documents/publi-file/2018-Territorial-Analysis-of-CSRs/2018_CSRS_draft_final.pdf.

⁽⁶⁾ Sdělení Komise o doporučeních pro jednotlivé země na rok 2018, s. 3.

⁽⁷⁾ http://portal.cor.europa.eu/europe2020/Documents/publi-file/2018-Territorial-Analysis-of-CSRs/2018_CSRS_draft_final.pdf.

⁽⁸⁾ Viz stanovisko VR Zlepšit řízení evropského semestru – kodex chování pro zapojení místních a regionálních orgánů ze dne 11. května 2017.

⁽⁹⁾ Nařízení v přenesené pravomoci o evropském kodexu chování pro partnerskou spolupráci v rámci evropských strukturálních a investičních fondů (č. 240/2014).

⁽¹⁰⁾ https://ec.europa.eu/commission/files/report-task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more-efficiently_en.

11. vyjadřuje politování nad tím, že Evropská komise ještě stále nestanovila definici „strukturálních reforem“ v rámci správy ekonomických záležitostí v EU a případné podpory prostřednictvím programů EU, jako je navrhovaný program na podporu reforem. V tomto ohledu připomíná, že v souladu se zásadou subsidiarity by měl být rozsah těchto strukturálních reforem způsobilých pro podporu ze strany EU omezen na strategické oblasti politiky, které jsou důležité pro realizaci cílů Smlouvy a přímo souvisejí s pravomocemi EU. VR odmítá veškeré návrhy na financování nespécifikovaných strukturálních reforem v členských státech, které nebyly podrobeny předchozímu posouzení evropské přidané hodnoty a které přímo nesouvisejí s pravomocemi EU zakotvenými ve Smlouvě. V této souvislosti poukazuje na své usnesení ze dne 1. února 2018, v němž vyjádřil nesouhlas s návrhem nařízení, jež dne 6. prosince 2017 předložila Evropská komise a kterým se mění nařízení o společných ustanoveních (EU) č. 1303/2013⁽¹¹⁾;

12. zdůrazňuje, že stav finančních prostředků na místní a regionální úrovni si žádá, aby mu byla na evropské a celostátní úrovni znovu věnována pozornost, a z tohoto důvodu vítá požadavek rakouského předsednictví, aby VR tuto otázku prozkoumal. Připomíná, že rozpočty místních a regionálních orgánů, zejména na sociální výdaje a systémy sociálního zabezpečení, byly mezi prvními, kterých se dotkla finanční a hospodářská krize a zavádění rozpočtových konsolidací a škrťů v převodech prostředků od centrální vlády. Konstatuje, že i když od krize uplynulo deset let, finanční prostředky mnohých orgánů na místní a regionální úrovni jsou stále omezeny;

13. znovu vyjadřuje své znepokojení nad dlouhodobě nízkou úrovní veřejných investic v EU, zejména investic místních a regionálních orgánů, které byly v roce 2017 stále o více než 30 % nižší než v roce 2009, vyjádřeno podílem na HDP⁽¹²⁾. S politováním proto konstatuje, že veřejné investice jsou často nejvíce dotčeny politikami fiskální konsolidace, a to navzdory tomu, že takové investice mají přímý dopad na místní ekonomiky a na každodenní život občanů. Dále je znepokojen narůstající centralizací investic: podíl veřejných investic místních a regionálních orgánů – i když stále v EU v průměru přesahuje 50 % – oproti úrovni 60 % v devadesátých letech výrazně poklesl⁽¹³⁾;

14. je potěšen tím, že Komise hodlá svým návrhem programu InvestEU v rozsáhlejší míře vycházet ze zkušeností Evropského fondu pro strategické investice (EFSI) a investičního plánu. Uznává, že návrh má potenciál zjednodušit používání finančních nástrojů, což VR již delší dobu požaduje, neboť současná složitost brání jejich širokému a účinnému využívání;

15. vyjadřuje politování nad tím, že situace směřuje ke zvýšenému protekcionismu v oblasti mezinárodního obchodu, a varuje před negativními důsledky oslabení mnohostranné obchodní spolupráce a systémů řešení sporů. Opakuje nicméně svůj názor, že novým iniciativám v oblasti volného obchodu musí předcházet posouzení dopadů, díky kterému bude možné včas odhalit a kvantifikovat případný asymetrický dopad na evropské regiony a bude tak možné urychleně reagovat v rámci veřejné politiky;

16. zdůrazňuje, že obchodní politika je ve výlučné pravomoci EU a že Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci (EFG) je v současné době jedním z nástrojů pro zmírnění případných negativních vedlejších účinků rozhodnutí v oblasti obchodní politiky. Vyjadřuje politování nad tím, že v minulosti nebyly finanční prostředky Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci plně vyčerpány, přičemž konstatuje, že některé členské státy dříve namísto tohoto fondu využívaly ESF; VR v samostatném stanovisku podrobně prozkoumá, zda návrh Evropské komise na rozšíření působnosti a poslání Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci a rovněž snížení jeho prahových hodnot zajistí, aby zreformovaný Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci přinesl přidanou hodnotu a zamezilo se překrývání s ESF+ a kompromisům, k nimž dochází nyní⁽¹⁴⁾;

17. znovu požaduje silnou a ucelenou strategii ohledně průmyslové politiky EU, která evropskému průmyslu, zejména malým a středním podnikům umožní vypořádat se s výzvami a příležitostmi digitalizace a dekarbonizace, přičemž bude věnována zvláštní pozornost investicím do technologických zdokonalení malých a středních podniků a také do specializace pracovníků prostřednictvím neustálého dalšího vzdělávání. Opětovně vyzdvihuje klíčovou úlohu místních a regionálních orgánů v budování regionálních inovačních ekosystémů a klastrů, které jsou nezbytné pro úspěšné zavádění inovací. Zdůrazňuje, že jednotný evropský trh je jádrem hospodářské a politické integrace EU, a poukazuje na to, že vytváření jednotného trhu je probíhajícím projektem a že tento trh je stále v důležitých aspektech nedokončený, což má vliv zejména na spotřebitele a malé a střední podniky. Vítá rovněž návrh Komise týkající se nového programu pro jednotný trh na období po roce 2020, který nabízí rámec podpůrných opatření pro zlepšení konkurenceschopnosti evropských malých a středních podniků;

⁽¹¹⁾ COM(2017) 826 final.

⁽¹²⁾ Zdroj: Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tec00022&language=en>.

⁽¹³⁾ Evropská komise, Sedmá zpráva o soudržnosti (s. 168).

⁽¹⁴⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR13_07/SR13_07_CS.pdf.

18. konstatuje, že stěžejním prvkem většiny strukturálních reforem identifikovaných v rámci evropského semestru je nutnost posílení administrativní a institucionální kapacity. Zdůrazňuje, že jednou z hlavních příčin neuspokojivého provádění strukturálních reforem v rámci evropského semestru jsou odlišné politické priority. V některých zemích je to i nedostatečná administrativní a institucionální kapacita na různých úrovních veřejné správy, která brání veřejným a soukromým investicím, snižuje kvalitu veřejných služeb poskytovaných občanům a zpomaluje využívání prostředků z fondů ESI a dalších programů EU. Upozorňuje na to, že v roce 2018 se 63 % veškerých doporučení přímo určených místním a regionálním orgánům týkalo zvýšení administrativní kapacity;

19. konstatuje, že třebaže žádosti podané v rámci programu na podporu strukturálních reforem pocházely z většiny členských států, problémy s kvalitou a kapacitou veřejné správy jsou závažnější v řadě jižních a východních zemí⁽¹⁵⁾. Je potěšen tím, že místním a regionálním orgánům byl umožněn přístup k programu na podporu strukturálních reforem, a vyzývá Komisi, aby členské státy vybídla k tomu, aby se zabývaly nutností budovat kapacitu na nižších úrovních správy. Vítá skutečnost, že Komise usiluje o prohloubení koordinace mezi různými prvky budování kapacity financovanými z prostředků EU a opakuje, že Komise by v tomto ohledu měla postupovat transparentně tím, že vydá jediný strategický dokument⁽¹⁶⁾;

20. vyzývá Komisi, aby provedla posouzení toho, jak byla pravidla EU pro zadávání veřejných zakázek provedena do vnitrostátní právní úpravy a jak jsou uplatňována, a zaměřila se přitom jednak na způsob jejich uplatňování na místní a regionální úrovni – s ohledem na míru zapojení orgánů na nižší než celostátní úrovni do zadávání veřejných zakázek – a jednak na to, do jaké míry nové normy zjednodušily nebo zkomplikovaly předpisy v této oblasti. Konstatuje, že je nutné dosáhnout výraznějšího pokroku v oblasti digitálního zadávání veřejných zakázek a že by členské státy měly usilovat o urychlené převedení postupů při zadávání do digitální podoby a zavedení elektronických postupů ve všech hlavních fázích;

21. pověřuje předsedu, aby toto usnesení předložil Evropské komisi, Evropskému parlamentu, rakouskému předsednictví Rady a předsedovi Evropské rady.

V Bruselu dne 10. října 2018.

předseda
Evropského výboru regionů
Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁵⁾ Informace dokládající uvedené skutečnosti jsou shrnuty na s. 27 posouzení dopadů, které Evropská komise provedla v souvislosti s návrhem týkajícím se programu na podporu reforem <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2018/EN/SWD-2018-310-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>.

⁽¹⁶⁾ <https://memportal.cor.europa.eu/Handlers/ViewDoc.ashx?doc=COR-2018-00502-00-00-AC-TRA-CS.docx>.